

Tygodnik dla przemysłu graficznego. * Organ Związku Zakładów Graficznych i Wydawniczych na Polskę Zachodnią z siedzibą w Poznaniu.

Komunikaty

Związku Zakładów Graficznych i Wydawniczych na Polskę Zachodnią z siedzibą w Poznaniu.

Zwyzka abonamentu gazet i opłaty za ogłoszenia.

Wobec olbrzymiego podrożenia papieru gazetowego i robocizny uchwalilo zebranie wydawców gazet poznańskich, wielkopolskich i pomorskich z dnia 1 września r. b. co następuje:

Prenumeratę podwyższa się z dniem 1 października r. b. minimalnie o 100%.

Ogłoszenia kosztować winne za wiersz jednołamowy milimetrowy minimalnie 40 mk.

Rabat, udzielany biuram ogłoszeniowym, nie powinien w żadnym razie przekraczać 20%.

W nagłówkach gazetowych trzeba podawać, że prenumeratę przyjmuje się jedynie miesięczną, gdyż tak Dyrekcja poczt w Poznaniu jak w Bydgoszczy zgodziła się na to po dniu 1 września r. b.

Posiedzenie wydawców gazet odbywać się będą odtąd regularnie każdego pierwszego dnia miesiąca o godzinie 4 po południu w biurze związkowym. Sekr. gen.: Kryg.

Urząd pocztowy w Poznaniu komunikuje:

Poniżej podaje się do łask. wiadomości odpis opłat za czasopisma według taryfy obowiązującej od 1. września 1922.

Opłata wynosi:

I. Za czasopisma wychodzące najmniej 6 razy w tygodniu bez względu na wagę, przy jednorazowej wysyłce 10%, najmniej jednak miesięcznie 30 mk.

II. Za czasopisma wychodzące rzadziej niż czasopisma grupy I, których pojedynczy egz. przekracza wagę 25 gr. 7%, najmniej jednak miesięcznie 15 mk.

III. Za czasopisma pod II, których pojedynczy egz. nie przekracza wagi 25 gramów 4%, najmniej jednak miesięcznie 10 mk.

Zwyzka płac.

Na mocy układu cennikowego z dnia 24 marca r. b. podwyższa się płacę pracowników drukarskich od 1-go września począwszy o 24%.

Tabelkę z rozliczeniem nowych płac zamieszczamy drugostronnie. Sekr. gen.: Kryg.

Propozycje

Związku Zakładów Graficznych i Wydawniczych na Polskę Zachodnią tyczące zmian taryfy celnej.

Działu VIII

papieru, wyrobów z papierów i wytworów sztuki drukarskiej.

Obecna nasza taryfa celna, mamy na myśli tylko część obchodzącą przemysł drukarski, nie może nas zadowolić. Może być, że urzędy polskie nie miały przy ustanawianiu jej dosyć czasu, że więc powstała rzecz mało przemysłowa, więc mniej więcej prowizoryczna. Wzoro-

wano się na taryfach celnych krajów ościennych, szczególnie na taryfie rosyjsko-niemieckiej. Ale taryfa ta była zaprowadzona z uwzględnieniem dużym stosunków politycznych przedwojennych, panujących pomiędzy dwoma temi krajami. Dziś stosunki są inne. Chcemy stworzyć własny przemysł, ale na razie zdani jesteśmy pod wielu względami jeszcze na dostawy zagraniczne. W niejednym zakresie nie mamy wprost jeszcze zaczątkównawet danego przemysłu. Tu powinna więc taryfa celna niestawiać przeszkód w sprowadzaniu towaru zagranicznego wysokimi cłami, ale powinna uprzystępniać sprowadzanie tego towaru. Obecna taryfa celna wykazuje okre-

KALKULUJ TROSKLIWIE

INACZEJ ZGINIESZ PRZY DZISIEJSZYCH CENACH ZA ROBOCIZNĘ I SUROWCE. PEWNĄ PODSTAWĄ DLA PRAWDŁOWEJ KALKULACJI JEST

POLSKI CENNIK DRUKARSKI

OPRACOWANY PRZEZ ZWIĄZEK ZAKŁADÓW GRAFICZNYCH I WYDAWNICZYCH NA POLSKĘ ZACHODNIĄ Z SIEDZIBĄ W POZNANIU

CENA EGZEMPLARZA 1600.—
WŁĄCZNIE PRZESYŁKI POCZTOWEJ.

WYSYŁKĘ USKUTECZNIĄ ZA POPRZEDNIEM NADESŁANIEM NALEŻYTOŚCI NA KONTO P. K. O. NR. 202.868

BIURO ZWIĄZKU ZAKŁADÓW GRAFICZNYCH I WYDAWNICZYCH NA P. ZACH.
W POZNANIU, ALEJE MARCINKOWSKIEGO 17.

Zmiana cen

Polskiego Cennika Drukarskiego

ważna od 1 września 1922 r.

Ceny podstawowe, podane w Polskim Cenniku Drukarskim, podwyższają się od 1 września począwszy o 69%, które zaleca się przy kalkulacjach doliczać nie do każdej pozycji osobno, ale do sumy końcowej.

ślenia i nazwy rozmaitych gatunków papieru, których sąsiedzi nasi zupełnie nie rozumieją, a przeciwnie polski znowu urzędnik celny, przesiedlony z Królestwa i Małopolski na granicę zachodnią, nie umie się polapać na nazwach, stosowanych przez fabrykantów niemieckich. I na tle tem powstają nieporozumienia, za które cierpi nasz odbiorca towaru zagranicznego. Dotychczasowa taryfa celna dla tego wykazuje te niedomagania, że utworzona została bez współdziałania zawodowców, a tylko schematycznie przez ludzi stojących zdale od życia praktyczno - przemysłowego. Obecnie sytuacja się poprawia, bo rząd zasięga opinii czynników zainteresowanych w tej kwestji, może więc poprawiona taryfa celna odpowie więcej celowi swemu. Dalej jeszcze powinno się pogranicznemu urzędnikowi celnemu dać jaśniejsze instrukcje, ażeby nie zachodziły nieporozumienia jak dotychczas. Urzędnik ten bowiem często nie wie, czy chodzi o papier drzewny czy inny. Nowe nazwy papierów, używane w naszej taryfie celnej nie kryją się

Obecna płaca w zawodzie graficznym w Poznaniu, obowiązująca od 1 września 1922 (zwyżka 24%)
(46 godzin tygodniowo).

	w 1 roku po wycuczeniu				do 21 lat				do 24 lat				ponad 24 lata			
	godz. zwycz.	godz. 50%	godz. 100%	tygo-dniowo	godz. zwycz.	godz. 50%	godz. 100%	tygo-dniowo	godz. zwycz.	godz. 50%	godz. 100%	tygo-dniowo	godz. zwycz.	godz. 50%	godz. 100%	tygo-dniowo
Zecer ręczny, litograf, kamieniodrukarz, chemigraf	348,69	523,04	697,38	16039,74	390,96	586,44	781,92	17984,16	465,74	698,61	931,48	21424,04	567,13	850,70	1134,26	26087,98
Oddziałowy } Metrapaź } Korektor } 10% więcej	383,56	575,34	767,12	17643,76	430,04	645,06	860,08	19781,84	512,32	768,48	1024,64	23566,72	623,83	935,75	1247,66	28696,18
Zecer maszyn. 20% więcej	418,43	627,65	836,86	19247,78	469,13	703,70	938,26	21579,98	558,89	838,34	1117,78	25708,94	680,54	1020,81	1361,08	31304,84
Oddział. w linot. 10% więcej	453,29	679,94	906,58	20851,34	508,21	762,32	1016,42	23377,66	605,47	908,21	1210,94	27851,62	737,24	1105,86	1474,48	33913,04
Introligator	w pierwszych 2 latach				w 3 i 4 roku				po 4 latach							
	323,71	485,57	647,42	14890,66	405,72	608,58	811,44	18663,12	484,95	727,43	969,90	22307,70				
Oddział. w intr. 10% więcej	356,08	534,12	712,16	16379,68	446,28	669,42	892,56	20528,88	533,44	800,16	1066,88	24538,24				
Nakładaczki lub pracow. introligat.	po wycuczeniu				po 1 roku				po 3 latach				po 5 latach			
	97,54	146,31	195,08	4486,84	128,28	192,42	256,56	5900,88	204,96	307,44	409,92	9428,16	256,75	385,13	513,50	11810,49
Uczniowie	w 1 roku				w 2 roku				w 3 roku				w 4 roku			
	41,76	62,64	83,52	1920,96	83,64	125,46	167,28	3847,44	104,56	156,84	209,12	4809,76	146,41	219,62	292,82	6734,86

zupelnie z dotychczas używanymi w drukarstwie naszym, nie więc dziwnego, że przy częstych reklamacjach ani urzędnik pograniczny, ani ministerstwo skarbu nie może się połapać w nazwach papierów, wyszczególnionych naprzykład na fakturach niemieckich. Tutaj sprawę uzgodnić można tylko przy współpracy odnośnych zrzeszeń zawodowych danego przemysłu, co jedynie doprowadzić może do usprawiedliwionych opłat celnych. Nie chodzi nam bynajmniej o forytowanie jakiegoś wyrobów zagranicznych, ale obciążać nadmiernymi cłami materiały i maszyny, których w kraju jeszcze nie wyrabiamy, nie prowadzi przecież zupełnie do celu i paraliżuje jedynie rozwój danego przemysłu. Mamy nadzieję, że sfery miarodawcze w tym względzie uznają z czasem, że słusznie domagamy się zmiany systemu dotychczasowego.

Uwagi ogólne!

Taryfa celna w tej części wymaga gruntownych zmian i poprawek. Zasadnicze stawki dotychczasowej taryfy są stanowczo za wysokie, przekraczają one w wielu wypadkach 100% ceny przedwojennej odnośnych artykułów w krajach ościennych jak w Austrii, Czecho-Słowacji, Niemczech, Finlandji itd. Jeżeli celem taryfy celnej ma być ochrona przemysłu krajowego, to ochrona ta nie może w żadnym wypadku nosić charakteru ceł prohibicyjnych. A tak jest w istocie przy obecnej taryfie celnej. W obecnych warunkach fabrykant polski ochroniony cłami nadzwyczajnie wysokimi nie ma najmniejszej potrzeby starać się o ulepszenie sposobów fabrykacji i o powiększanie produkcji,

ponieważ i przy najprymitywniejszym sposobie fabrykacji oraz przy nawet sporadycznym uruchomieniu swej fabryki osiąga zyski nadzwyczajnie wysokie. Cła ochronne nie mogą wykluczać konkurencji zagranicznej tego pierwszorzędowego czynnika w rozwoju przemysłu.

Uwagi do poszczególnych punktów.

Poz. 176 p. 1.

Szmaty i skrawki tkanin, stare liny, powrozy i sznurki, jako niebędące papierem w jakiegokolwiek bądź formie (tak samo jak n. p. drzewo) należy przenieść do Działu IX pod materiały i wyroby włókniste.

Poz. 176 p. 2.

Masa papierowa (masa drzewna przyrządzona mechanicznie). Ze strony fabrykantów papieru słyży się ogólnie zdanie, że kwestja powiększenia produkcji papieru w Polsce jest kwestja powiększenia produkcji masy drzewnej. Ponieważ stworzenie wielkich zakładów produkujących w dużych ilościach masę drzewną jest wobec trudnego położenia finansowego w kraju na razie niemożliwe, przeto należy umożliwić fabrykantom papieru sprowadzenie tego półfabrykatu z zagranicy za minimalną opłatą celną.

Poz. 176 p. 3.

Należy dodać „odpady papierowe“, ponieważ w razie sprowadzenia oznaczonego w tym punkcie artykułu z zagranicy w formie n. p. *wiórków* t. j. odpadków kartonu i papieru dla funkcjonariuszy celnych mogą powstać wątpliwości czy i te należy tak samo traktować jak skrawki papierowe i makulaturę.

W „uwadze“ do tego punktu należy wykreślić słowa „oraz makulatura“, przy obecnej redakcji teże uwagi bowiem sprowadzenie z zagranicy makulatury bez cła jest wogóle niemożliwe, jeżeli się to warunkuje tem, iż makulatura ma być „drobno pokrojona i gęsto podziurawiona“, jest to bowiem artykuł tak tani, że koszt jego pokrojenia lub podziurawienia przekracza jego cenę.

Poz. 176 p. 4.

Należy dodać „celulozę z drzewa“ a poźatem należy wychodzić z tej samej zasady jak przy punkcie 2 tej pozycji.

Poz. 177 p. 1 a.

Do tego punktu należy przenieść tekturę z drzewa gotowanego, brunatną umieszczoną dotychczas w punkcie b, jest to bowiem również tektura drzewna tylko przyrządzona w inny sposób. Poźatem należy zasadnicze stawki celne w tym jak również w punktach b i c bardzo znacznie obniżyć. Przy obecnych stawkach celnych na te artykuły bowiem cały szereg fabryk polskich, mogących wyrabiać papier, rzuca się na wyrób tektury i bierze za nią niezamierzony nieusprawiedliwiony, horrendalnie wysoką cenę do 2500 razy wyższą od cen przedwojennych.

Poz. 177 p. d.

Określenie wadliwe. „Tektury duplex i triplex“ w ścisłym tego słowa znaczeniu wyrabiać na maszynach nie można. Maszynowym sposobem wyrabiać można materiały duplex i triplex osiągnające tylko grubość przeciętnego kartonu. Wobec tego należy dodać słowa

Kursy teoretyczne

w pytaniach i odpowiedziach.

Część II.

dla uczeni maszynistów.

(Ciąg dalszy z Nr. 47).

Pytanie 32.

Co wiedzieć należy o przystawianiu i odstawianiu wałków?

Odpowiedź 32.

Przed rozpoczęciem druku trzeba wałki nadawcze umiarkowanie mocno przystawić do cylindra nagiego, a po druku znowu je odstawić, ażeby zapobiec płażczeniu się wałków.

Pytanie 33.

Jak reguluje się farbę?

Odpowiedź 33.

Farbę reguluje się przed wsunięciem formy do maszyny i to stosownie do charakteru formy. Jeżeli mamy formę lekką, daje się farby mniej, jeżeli zaś mamy formę pełną, potrzeba farby więcej.

Pytanie 34.

Jak robi się tak zwane odbitki przyrządowe?

Odpowiedź 34.

Odbitki tak zwanych arkuszy przyrządowych robi się na papierze pół lub cało klejonym, gładkim, średnio grubym. Równocześnie robi się odbitkę wprost na podkładce.

Pytanie 35.

Na co winien drukarz przy przyrządzie akcydensów z linjami, ozdóbkami i rozmaitemi pismami, tytułowami szczególnie zważać?

Odpowiedź 35.

Winien szczególnie na to zważać, ażeby wszystek materiał czcionkowy wyszedł na papierze stosownie do charakteru swego; a więc delikatne rysunki delikatnie, grubsze grubiej.

Pytanie 36.

Na co zważać należy przy wykrojach i podkładkach?

Odpowiedź 36.

1. Trzeba zważać, ażeby tak przy wykrojach jak i podkładkach nie powstawały przy drukowaniu ostro odznaczające się brzegi.

2. Ażeby temu zapobiec, trzeba wykroje skutecznie skośnie trzymanym nożem, ażeby brzegi wykroju wychodziły skośnie. Tak samo trzeba podkładki robić zawsze skośnie rżniętymi lub lepiej rwanymi ka-wałkami papieru.

Pytanie 37.

Na co zważać trzeba podczas druku?

Odpowiedź 37.

Podczas druku zważać trzeba nie tylko na równomierne zafarbowanie formy, ale także na bieg maszyny, szpisowanie i wszystkie inne okoliczności.

Pytanie 38.

Czego drukarz podczas biegu maszyny czynić nie powinien?

Odpowiedź 38.

Podczas biegu maszyny nie powinien drukarz nie robić przy wałkach ani przy formie.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

na wstępie „kartonu i... Pozatem jest to materiał w Polsce nie wyrabiany a nieodzownie potrzebny na wyrób opakowań do papierosów i wszelkich artykułów spożywczych jak i używek. Należy więc wpuszczać go do kraju za cłem znacznie niższym.

Poz. 177 p. e.

Określenie pewnych gatunków kartonu mianem „brystol“ jest zupełnie wadliwe. Przy obecnej redakcji tego punktu podciąga się wszelkie możliwe gatunki kartonu pod nazwę „brystol“ którą to nazwą określało się dawniej, przed wielu laty, karton najlepszej jakości, sklepany z kilku warstw. Ponieważ zaś obecna taryfa celna w żadnej innej pozycji nie wspomina o wszelkich innych gatunkach kartonu, przeto te pozycje należy ująć tak, aby tekst jej nie przedstawiał dla funkcyjności celnych wątpliwości przy cieniu rozmaitych gatunków kartonu. Dalej określenie wagi kartonu w obecnej taryfie celnej jest zupełnie mylne. Jako karton uważa się każdy papier, którego kwadratowy metr waży ponad 200 gr., materiał zaś, którego kwadratowy metr waży ponad 650 gr., nie jest już kartonem lecz tekturą. Produkcja kartonu wszelkiego rodzaju jest w Polsce zupełnie niedostateczną. Pozatem produkcja tego artykułu dla naszych papierni urzędzonych przede wszystkim na wyrób papierów, kalkuluje się nieproporcjonalnie drogo. Wobec tego więc należy drogą obniżenia stawki celnej na ten artykuł umożliwić sprowadzanie go z zagranicy, zaś nasze fabryki nakłaniać do tego, aby specjalizowały się w masowej produkcji papieru. To samo odnosi się także do punktu f z tym dodatkiem, iż kartonów ozdobnych z wyciskanymi wzorami i rysunkami w Polsce nie wyrabia się wogóle a są one nieodzowne na okładki do książek jak również dla przemysłu galanteryjnego, pudełkarskiego. Za punktem f należy umieścić uwagę, iż karton na matryce do stereotypii wpuszcza się bez cła, jest to karton specjalny, w Polsce wogóle nie wyrabiany, a nieodzowny do wykonywania matryce stereotypijnych dla druku gazet.

Poz. 177 p. 2a.

Pod tym punktem należy wymienić oprócz papieru z masy drzewnej gotowanej także wszelkie inne papiery do owijania i pakowania. Zasadnicze stawki celne wszystkich papierów tym punktem 2a, b, c, d, należy znacznie obniżyć. Obecne stawki przekraczają 100% wartości przedwojennej odnośnych artykułów.

Poz. 177 p. 2e.

Pergamin roślinny i papier pergaminowy są to artykuły w Polsce dotąd zupełnie nie wyrabiane a nieodzownie potrzebne. Nie można absolutnie tolerować obecnego stanu rzeczy, gdzie artykuły spożywcze jak n. p. mięso, masło, ser, pieczywo itd. owijają się w rozmaite stare papiery, gazety, zapisane kajety itp. Stan taki jest dla higieny ludności w najwyższym stopniu niebezpieczny. Należy tedy umożliwić sprowadzanie tych papierów z zagranicy, aby kupy i właściciele sklepów spożywczych mogli jak dawniej oddawać artykuły spożywcze z przestrzeganiem wymogów higieny. Pergamin roślinny i papier pergaminowy są jednakże artykułami masowymi codziennej potrzeby, artykułami względnie tanimi, dlatego nie można ich łączyć z kalką papierową i innymi chemicznie preparowanymi papierami. Punkt e należy przeto rozdzielić na dwie pozycje, z których jedna obejmować będzie tylko papier roślinny i papier pergaminowy ze stawką celną znacznie niższą od innych tym punktem dotychczas objętych gatunków papieru.

Poz. 177 p. 2f.

Fabrykacja papierów farbowanych nie w masie a na powierzchni jest w Polsce dotychczas w stadium prób. Do podniesienia produkcji tych gatunków potrzebne są wielkie i kosztowne urządzenia maszynowe, których sprowadzenie do kraju jest obecnie niemożliwe. Tymczasem zapotrzebowanie tych papierów jest bardzo wielkie a ponieważ sprowadzenie ich z zagranicy wskutek niezmiernie wysokich stawek celnych jest niemożliwe, przeto cierpi na tem nadzwyczajnie cały ruch wydawniczy polski, ponieważ wykonywanie druków wytwornych a przede wszystkim także ilustracji dla braku tego rodzaju papierów jest niemożliwe.

Należy przeto stawki celne na te gatunki papieru bardzo znacznie obniżyć.

(Dokończenie nastąpi.)

O zdrowiu zecera.

Znaną jest maksyma, że tylko zdrowy i silny człowiek może postępy w swoim zawodzie. Tylko zdrowie nadaje pracy naszej ono piętno zadowolenia i myśli swobodnej, że zdolni jesteśmy tworzyć niekiedy rzeczy wspaniałe. Dla tego też słuszne jest zdanie, że kiedy się zdrowie popsuje, ginie wszelka chęć do pracy. O utrzymaniu swego zdrowia powinni drukarze dbać bardzo troskliwie. Ważna to bowiem sprawa, przedewszystkiem dla młodszych zawodowców.

Wiemy przecież, że właśnie w zawodzie zecerskim największe żniwo zbierają suchoty, które nieraz najdołniejszych i do życia rwących się ludzi z tego świata zabierają. O higienie po drukarniach niezliczone piszą rozprawy, każą myć ręce przed każdym jedzeniem itd., ale nic to nie pomaga, choroba ta swoim trybem wciąż nowych wymaga ofiar, a zawód zecerski stoi prawie na ostatnim miejscu w tabeli śmiertelności.

Jeżeli zecerzy doczekają się niekiedy czerstwego i późnego wieku, to są tu tylko nieliczne wyjątki, większa ich część wegetuje jeno z dnia na dzień, hyrli już z twarzy wyczytać im można groźny horoskop przyszłości.

Ale zapytajmy się, na czym właściwie polega choroba suchoty i czy ma sposobu na oddalenie tego cierpienia? Naszem zdaniem jest jeden tylko sposób, a sposób ten nazywa się *higijena*. To znaczy że przy wykonywaniu swej pracy zawodowej zecer zważać powinien na wszystkie okoliczności i okazje, które choć pomału, organizm jego niszczą.

Przedewszystkiem mamy tu na myśli kurz drukarski. Kurz właśnie jest owym molochem, który tytuł pracowników wyrывa z ich owocnej pracy! Ażeby dobrze zrozumieć istotę kurzu drukarskiego, musimy dokładniej go opisać. Kurz powstaje po większej części z oddzielin głosek, czyli z ołowiu, i osadza się na deskach, formach, regałach, pudłach i na podłodze, czekając tylko, aż go ktoś nie poruszy. I wtenczas, poruszony lub zdmuchnięty, wznosi się w miliardowych atomach w powietrzu, a w słonecznych promieniach błyszczący srebrzysto.

I to wszystko połyka zecer z dnia na dzień, nie myśląc wcale, że wchłanianie w siebie tego największego nieprzyjaciela swego zdrowia, który na płucach jego zakłada swoją pierwszą stację.

Dla tego też walka z kurzem drukarskim powinna być bezwzględna i bezustanna. Zecer nie zdaje sobie często sprawy z tego, że kurz pożera jego organizm, gdy nieraz wyciągnawszy grubo nakurzoną deskę, zamiast ją dać wykurzyć na osobnym miejscu, lub dobrze zmaczać, bez wszelkiej ceremonii zdmuchuje go i połyka ten śmiertcionośny proszek, który pierś jego oplączy.

Tak samo ma się rzecz z uprzątniem drukarni, t. j. ze zamiataniem. Czynność ta odbywać się powinna wtenczas, kiedy personal już poszedł do domu. Niema

bowiem nic bardziej szkodliwszego dla zdrowia, jak brud, kurz i trucizna wytworzona przy zamiataniu, jestto jad najgorszy, który się wchłania do płuc i do żołądka, przy słabych zaś konstytucjach ciała sprowadza suchoty i rychły koniec życia.

Ale jak już wyżej powiedzieliśmy, chcąc żyć i osiągnąć czerstwych i długich lat, musimy żyć higienicznie i unikać wszystkiego, coby organizm nasz zniszczyć mogło i niezdolnym uczynić do pracy zawodowej.

Taką drugą etapą zatruwającą organizm, jest także nadmierne używanie alkoholu. Tak jak kurz drukarski powoduje gnicie płuc, czyli suchoty, tak znowu nadmierne używanie alkoholu sprowadza gangrenę płucną, t. j. ogień, który wżera się w naszą opłataną piersiową i niszczy w niej do reszty ową skarbnicę wszelkiego tchu i życia. Dodajmy do tego dzisiaj tak ogólny zwyczaj palenia i zaciągania się papierosami, a wnet ujrzymy oną nieuleczalną chorobę, którą pierś naszą do reszty zniszczyć musi.

Dla tego też zwyczaj palenia papierosów na posiedzeniach drukarskich powinien być bezwarunkowo zabroniony, jako szkodliwy dla płuc zecerskich, a używanie napoiów alkoholowych ograniczone do minimum.

Jak widzimy, tylko bezwzględne uwzględnienie higieny może zawodowi zecerskiemu zapewnić długie lata niezamąconej pracy i prawdziwej radości życia W. Z.

Z chwili bieżącej

Sprostowanie. W ostatnim wydaniu „Informatora” na miesiąc sierpień opisuje jakiś korespondent stosunki w Inowrocławiu.

Nie myślimy bynajmniej wchodzić z Szanownym Korespondentem w polemikę, czy rzeczywiście drożyzna przewyższa nie tylko Poznań ale i Warszawę, lecz pragniemy tylko sprostować kłamliwe przedstawienie zarobków w zawodzie drukarskim.

Twierdzenie jakoby drukarzom w Inowrocławiu odciągano 5% od zarobków, nie dotyczy przede wszystkim drukarni Dziennika Kujawskiego, która płaci taryfę poznańską, a większa część pracowników zarabia nawet znacznie więcej.

Widocznie Szan. Korespondent bardzo mało zna stosunki inowrocławskie, bo powinny mu być podpaść inne sprawy, które rzeczywiście wychodziły na niekorzyść kolegów.

Administracja
Dziennika Kujawskiego.

Abonament telefonów oraz opłaty za rozmowy międzymiastowe mają być podwyższone od 1 października r. b. o 100%. W tym samym stosunku wzrosną opłaty instalacyjne.

„Kwiatki drukarskie”. Dostał nam się do rąk jadłospis restauracji bazarowej w Poznaniu, objętości 12 stron podłużnych, zasianych gęsto ogłoszeniami kupieckimi. Mamy nadzieję, że Bazar jadłospis ten już wycofał z obiegu, bo to, na co sobie drukarz jadłospisu tego pod względem językowym pozwolił, zakrawa wprost na kpiny nietylko już z Bazaru ale i z wszystkich inserentów. Oto kilka próbek: Tak

się pisze „w okresie“. Cudnie słyszy się tego rodzaju styl: „*Tow. Ubezpieczeń od gradobicia nie pobierało ani razu odplat do premji wraca 5% składki za 1920 Rabaty dla członków prod. Rolnych dochodu do 35%*“. Bajeczne, co? Przy ulicy Nowej istnieje jakiś *oddział hurtowy kapeluszy damskich*. Kto chce sprzedać „ziemską (?) fabrykę, kamiennicę itd. niech się zgłosi z całym zaufaniem domnie“. Jakiś fotograf z ulicy Rycerskiej wykonuje wszelkie *zdjęcia pozadomem*. Ciekawe są „*paszy transmisyjne ze skóry sierści wielbłądziej*“. Przedsiębiorstwo powózkowe poleca „*Gumowe Ekwipaże, Podróżne Karawany*“. Wszystko nowe zapewne wynalazki. „*Pierwszorzędnie warsztaty reparacyjne*“ także nieźle się słyszy. „*Posadzki parkietowe układanie i czyszczenie*“. Introligator jakiś mieszka „*Jeżucki 2*“. Kto potrzebuje godła znajdzie w jadłospisie dostawcę, który wyrabia je „*na szkło, drzewne, żelazne i t.*“ Dalej poleca się „*skórzane fotele i kanapy zarazem wszelkie urządzenia biurowe, Wchodzące w zakres tapicerski*“. I tak wiązanka ta idzie dalej, nie mówiąc już

wcale o niemożliwym wprost dzieleniu wyrazów, dobieraniu liter z najrozmaitszych pism, opuszczaniu interpunkcji itd., zupełnie jakby w żargonie łódzko-żydowskim.

Brak pracy w Szwecji. Od początku roku 1921 panuje w Szwecji bezprzykładny brak pracy w wszystkich gałęziach przemysłu, a więc i w drukarstwie. Z 7000 drukarzy wspierało państwowe ubezpieczenie bezrobotnych 1000 ludzi, z których połowa już od przeszło roku zajęcia znaleźć nie może. Suma wsparć dla bezrobotnych wynosiła w roku 1921 około 700.000 koron, czyli mniej więcej 790 milionów obecnych marek polskich.

Kolos drukarni państwowej w Ameryce. Drukarnia państwowa Stanów Zjednoczonych Ameryki w Waszyngtonie jest jednym z największych przedsiębiorstw graficznych całego świata. Oblicza ona prace drukarskie wyłącznie po cenach własnego kosztu; prace jednak prywatne, które dyrekcji wolno przyjmować, obliczać musi na podstawie taryf istniejących. Drukarnia zatrudnia 5000 pracowników; drukuje i wydaje 12 dzienników w na-

kładzie 200 do 330 000, 25 tygodników w nakładzie 100 do 140 000, 38 miesięczników w nakładzie 200 do 207 000 egzemplarzy. Sala zecera ma 87 linotyp i 165 monotyp. W sali maszynowej pracuje 145 maszyn drukarskich wielkości najrozmaitszej. W papier zaopatruje się drukarnię automatycznie za pomocą ruchomych elewatorów. Farby wyrabia drukarnia sama w ilości rocznej około 58 000 kg. Pracuje się przeważnie dniem i nocą. Dla personelu istnieje oprócz sal odпочynkowych także szpital.

Konto czekowe P.K.O., oddz. w Poznaniu, nr. 202.868
Nr. telefonu 2555.

Przedpłata kwartalna dla członków Związku Z. Gr. i W. na P. Z., z przesyłką pod opaską 1500.— mk.; dla nieczłonków, z przesyłką pod opaską 2400.— mk. Numer pojedynczy 185.— marek.

Ogłoszenia: za jednołamowy wiersz nonparelony 60mk. Dla szukających posad 30 marek. Do wszelkich ofert, które ekspedycja nasza ma dalej posłać, dołączyć należy 50.— marek portorji.

Nakładem Związku Zakładów Graficznych i Wydawniczych na Polskę Zachodnią w Poznaniu, Aleje Marcinkowskiego 17.
Redaktor: Teodor Kryg w Poznaniu.
Drukarnia Drukarni Polskiej, Tow. Akc. w Poznaniu.

EDWARD KRĘGLEWSKI, TOW. AKC. POZNAŃ, UL. FLISACZA 8. TEL. 1911, 1919, 1920.

MECHANICZNA FABRYKA KOPERT
FABRYKA KSIĄG HANDLOWYCH I KAJETÓW.

DZIENNA PRODUKCJA 200 000 KOPERT, 30 000 KAJETÓW
DOSTAWA WYŁĄCZNIE DO SKŁADÓW PAPIERU I DRUKARNI.

246

Przejęliśmy zastępstwo
renomowanej fabryki

Preusse & Co. A.G. w Lipsku

na

Maszyny do falcowania — Maszyny do
szycia drutem — Maszyny do szycia niemi — Maszyny do fabrykacji kartonaży

i prosimy przy zapotrzebowaniu żądać szczegółowych of. rt.
Hurtownia Drukarska, Tow. Akc.
Tel. 2555 Poznań, Aleje Marcinkowskiego 17 Tel. 2555

Mam do oddania po cenie konkurencyjnej:

3 maszyny do szycia broszur perforówk⁵⁰ do 14 mm. i 75 cm.

aparaty do odbijania korekt, tyglówkę „Hogenforst“ 25x38,

3 regały z pismem, maszynę pospiesz. Johanisberg 52x74 punktury, kątkniki, szufle, szliesstegi, taśmy i. t. d.

W. Fertykowski

Warsztaty reparacyjne dla maszyn drukarskich
Tel. 1559. Masztalarska 8. Tel. 1559.

Baczność Offset!

Dzielny maszynista offsetowy,
przedrukarz oraz litograf

poszukują posady od zaraz lub później. Łaskawe oferty pod „Offset“ do „Przeglądu Graficznego“.

299

Sprzedam

BOSTONKE

z pismem i urządzeniem małej drukarni. Łaskawe oferty do eksp. „Przeglądu“ pod 300.

Pośrednictwa

przy sprzedaży, zakupie i cenie wszelkich obiektów drukarskich podejmuje się

Hurtownia Drukarska

Tow. Akc.

Poznań, Aleje Marcinkowskiego 17.

127

Farby drukarskie

dostarcza

Hurtownia Drukarska
Tow. Akc.

Poznań, Aleje Marcinkowskiego 17
Telefon 2555.

DOM EKSPORTOWY DLA PRZEMYSŁU GRAFICZNEGO LADISLAV NOVÁK, BRNO (MORAVIA)

ADRES LISTOWY: BRNO 12, SKRZYŃKA POCZTOWA 3

DOSTARCZA

WSZELKI MATERJAŁ DLA DRUKARŃ

JAK FARBY CZARNE I KOLOROWE, MASE
WAŁKOWĄ, POKOST, REGAŁY, PUDŁA
CZCIONKOWE, SZTEGI FORMATOWE,
ZAMYKADŁA DO FORM, KĄTNIKI,
SZUFELKI, TAŚMY DO MASZYN ITD. ITD.

Maszyny drukarskie

PRASY POSPIESZNE, TYGLÓWKI, PERFO-
RÓWKI, GILOTYNY, MASZYNY DO SZYCIA
DRUTEM, APARATY STEREOTYPIJNE ITD.

CENNIK NA ŻĄDANIE BEZPŁATNIE!
KORRESPONDENCJA CZESKA I NIEMIECKA.

261

Heinrich Steinberg

Założ. 1876 Berlin SW 19. Beuthstr. 21.

Korzystne źródło zakupu
wszelkich materiałów dru-
karskich dla wszelkich od-
nóg przemysłu graficznego

◀ ▶
Ciągła dostawa
nowości technicznych i nowo-
czesnych aparatów drukarskich

Przedstawiciel na Polskę:

W. Sołcki,
Poznań-Berlin, Beireutherstr. 27.

Dobrze urządzona drukarnia na prowincji, w bliskości
Poznania, przyjmuje od mniejszych drukarń
wielkie nakłady i wszelkie większe prace
drukarskie. Do dyspozycji: zecernia maszynowa,
stereotypja, liczne maszyny wielkiego formatu. Po-
dejmuje się także masowego falcowania i bro-
szurowania maszynowego, perforowania i nu-
merowania. Ceny umiarkowane. Dyskrecja zapew-
niona. Zgłoszenia do „Przeglądu Graficznego“ pod nr. 123.

Zecer-linotypista

na stałe za ęcie potrzebny
zaraz. Zgłoszenia uprasza

Drukarnia Zjednoczenia Zawodow. Polskiego
Poznań, Półwiejska 20. 279

Felix Böttcher

LIPSK—LEIPZIG

dostarcza jak zawsze

260

Dobre wałki z PRIMA

Masy Felixa Böttchera.

2introligatorów

przyjmie od zaraz

Drukarnia Państwowa w Poznaniu
ul. Składowa 3. 297

Która drukarnia na Pomorzu
lub Poznaniu przyjmie do
dalszego wykształcania

uczni?

(jeden się uczył 2 lata a drugi
7 mies.) Zgłoszenia proszę
skierować do Drukarni

W. Wesołowski, Nowe
(Pomorze) 294

Maszynę pospieszną

dużego formatu w dobrym
stanie kupi

T. Nagłowski, drukarnia
w Częstochowie. 281

Telefon
2555

Telefon
2555

Wyłączne zastępstwo
na Polskę Zachodnią
na

regały i kaszty

własnej fabrykacji,
szufle - kątniki - masę wałkową
normalną, dodatkową, rotacyjną
firmy

TOMASZ KALDYK i SKA
Odlewnia wałków

Poznań, Pocztowa 14-15. — Telefon 3097
posiada

HURTOWNIA DRUKARSKA
Tow. Akc.

Poznań - Aleje Marcinkowskiego 17 243

Gebrüder Schmidt

G. m. b. H.

Fabryki farb

Frankfurt n. M.—Berlin

Pierwszorządne

Farby drukarskie

Farby litograficzne

Farby rotograwurowe

Farby ofsetowe

Wszelkie pokosty

Pasty drukarskie

Dostawcy największych drukarń poznańskich.

Przedstawiciel na Polskę:

W. Sołcki, Poznań—Berlin,
Beireutherstrasse 27.

140

Kamieniodrukarz

potrzebny od zaraz. Zgłoszenia:

Maćkowiak i Sprenger, Poznań-Wilda, ul. Gen. Chłapowskiego 7.
280

CHEMICZNA FABRYKA
Dr. RATTNER
 SPÓŁKA AKCYJNA w WARSZAWIE
FARBY
 DRUKARSKIE i LITOGRAFICZNE
 POKOST ORAZ MASA WALCOWA

ZARZĄD:
 WARSZAWA
 ŻÓRAWIA 24A

ADR. TELEGR.:
 „FARBA“
 TELEF. 65—23

Paul Müller

Fabryka maszyn • Interes
 fachowy drukarski • Zał. 1893

Zastępstwo generalne
 Fabryki maszyn drukarskich Frankenthal Albert & Cie. A.-G., Frankenthal (Bawaria Nadreńska)
 Samonakładaczy Koeniga w Gubenie

BERLIN S 42
Prinzessinnenstr.19

Telefon: Moritzplatz 3430
 Adres telegraficzny: Graphikmüller

Składnice
 nowych i używanych maszyn pospiesznych, tygli i maszyn pomocniczych dla całego przemysłu drukarskiego

Dostawa kompletnych
urządzeń drukarnianych

Przedstawiciel na Polskę Zachodnią:
W. Sołdecki, Poznań—Berlin,
 Beireutherstrasse 27.

139

2 składaczy ręcznych

potrzeba od 1. października do Wejherowa. Praca stała i taryfowa. Okolica jak i miasto nadzwyczaj pięknie położone w bliskości morza, a do Gdańska 40 klm. 2.2

Gazeta Kaszubska T. A.
 w Wejherowie, Rynek 11.

Drukarz-²⁹⁸ maszynista

dzielny w swoim zawodzie potrzebny od zaraz do obsługi małej pospiesznej i Viktorji

Władysł. Kulerski
 Grudziądz, Pańska 19.

Prosimy uwzględnić firmy ogłaszające w „Przeglądzie Graficznym“.

Maszynista- drukarz

starszy, samodzielny pracownik potrzebny od 10. 9. na stałą posadę i dobrą płacę

Drukarnia T. Piątkowski
 Poznań, św. Marcin 31. 295

Kamienio- drukarz

dobrze obeznany z przedrukiem i maszyną poszukuje posady. Zgłośz. pod nr. 296 do „Przeglądu Graficznego“.

Poszukuje się kupna

mniejszej drukarni

z odpowiednim zapasem czcionek i maszyną drukarską o ile możliwości mniejszego formatu. Zgłoszenia uprasza się nadsyłać pod: „Drukarnia No. 35,37“ do biura ogłoszeń „PAR“, ul. Fr. Ratajczaka 8. 293

Na stanowisko

kierownika drukarni

poszukuje się trzeźwego i pilnego fachowca do miasta powiatowego na Pomorzu. Pomieszkanie i aprowizacja zapewnione. Reflektanci, którzy posiadają własne czcionki mają pierwszeństwo. Posada jest stała i przy odpowiedniej kwalifikacji zapewnien e na starość przewidziane. Zgłoszenia do „Przeglądu Graficznego“ pod nr. 291.